

ÇOCUKLARDA MAHREMİYET EĞİTİMİ

Çocukların karakter gelişiminde okul öncesi dönem (0-6 yaş) büyük bir öneme sahiptir. Bu gelişim döneminde çocuğun sosyal çevresi genişler, yabancılarla iletişimi başlar. Çocuk yabancı kavramını anlamlandırmada zorluk çekeceği için yabancı kavramına vurgudan ziyade kendi vücut bütünlüğünün dokunulmazlığı ve sınırları üzerinden bilgilendirme yapılmasının daha doğru olacağı değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda çocuğa kendi bedeninin dokunulmazlığının sınırları öğretilmelidir. Çocuğun yabancılarla birebir temasına (toplu taşıma aracında çocuğu yabancıların kucağına vermeme, yabancı kişi aracılığıyla çocuğu tuvalete göndermeme vb.) izin verilmemelidir. Çocuğun iyi dokunma-kötü dokunma ve ikisi arasındaki farkı ayırt etmesi sağlanmalıdır.

- Bu dönemde ayıp, günah, yasak gibi kavramlar çocukta korku ve suçluluk duymaya neden olabileceğinden mahremiyet eğitimi ile ilgili öğretiler korkutucu ve kaygılandırıcı ifadeler içermemelidir. Öncelikli olarak çocuğa, istenilen davranışlar ifade edilmelidir. Çocuğun özgüvenine zarar vermemeye özen gösterilmeli, kullanılan sözcüklere dikkat edilmelidir.
- Çocuğa özel bölgelerinin dokunulmazlığı, mahrem bölgelerini koruma, iyi niyetli dokunuş, kötü niyetli dokunuş konusunda bilgilendirme yapılmalıdır.
- Banyo yaparken çocuğun iç çamaşırının (mayo, şort da olabilir) üzerinde olması gerekir. Bu durum çocukta, “nerede olursa olsun kendi başına yalnız olmadığı sürece başkası tarafından çıplak görülmemesi gerektiğinin” yaşayarak öğretilmesidir.
- Çocukların kıyafetlerini değiştirirken odada bakım veren dışında kimsenin olmamasına dikkat edilmelidir. Çocuğun iç çamaşırını çıkarırken gözleri kısıyarak ya da başı hafif yana çevirerek o alana saygı gösterdiğimizi hissettirmek çocuklarda mahremiyet duygusunun gelişmesine katkı sağlayacaktır. Ebeveynler de çocuğun bulunduğu ortamda kıyafetlerini değiştirmemelidir.
- Tuvalet ihtiyacının karşılanması esnasında öncelikle çocuğun bu ihtiyacını kendi başına karşılaması ve sonrasında temizliğini yapabilmesi için destekleyici bir tutum içinde olunarak çocuğa fırsat tanınmalıdır. Çocuğun bu ihtiyacı karşılariken yardıma ihtiyacı olduğunun anlaşılması durumunda çocuğun da onayı alınarak yardımcı olunur.
- Banyonun ve yatak odasının özel alanlarımız olduğunu kapıların kapatılması gerektiğini ve içeri girmek istendiğinde kapıların çalınması, yanıt için beklenmesi gerektiği öğretilmelidir. Davranışın kalıcılığını sağlamak için ebeveynlerin de çocukların özel alanlarına girerken aynı davranışta bulunmaları gerekmektedir.
- Öpülmekten hoşlanmayan bir çocuğu öpmek ya da ona sormadan davranışı sergilemek özel alanını ihlal etmektir.
- Çocuğa bedeninin kendisine ait olduğu ve bedeni ile ilgili konularda karar vereceği küçük yaşlarda öğretilmelidir.
- Hoşlanmadığı bir dokunuşta / öpüşte “HAYIR” istemiyorum demesi öğretilmelidir.

- Çocukların iyi sır-kötü sır kavramını öğrenmeleri sağlanmalıdır. İyi sırların mutluluk veren sürprizler; kötü sırların mutsuz eden, rahatsızlık veren davranışlar olduğu açıklanmalıdır.
- Çocuklar özel bölge, kötü dokunuş gibi konularda soru sorduğunda tam olarak neyi kastettiği iyice anlaşılmalıdır. Sorusu mutlaka yanıtlanmalı. Verilen yanıtlar gelişim seviyesine uygun kısa ve net cümleler olmalıdır.
- Soru sorduğunda sorular geçiştirilmemeli, sorduğu sorudan dolayı yargılanmamalı ya da "Aaa bu çok ayıp, sonra öğrenirsin" gibi cümleler kullanılmamalıdır. Unutmayın ki merak ettiği soruların yanıtlarını anne ve babalardan öğrenemezse güvenilir olmayan kaynaklardan öğrenmeye çalışacaktır.
- Çocukların tanımadıkları yetişkinler tarafından öpülmesi, kucaklanması konusunda zorlama yapılmamalıdır.
- Çocuğa, anne-babanın özel bölgelerine dokunması konusunda izin verilmemelidir.
- Çocuklar dudaktan öpülmemelidir. (Anne babası tarafından dudağından öpülen çocuk, başkasının da kendisini dudaktan öpmesinde bir sakınca görmeyebilir.)
- Anne-babalar veya akrabalar, çocukları severken, oyun oynarken mahrem bölgelerle ilgili şaka yapmaktan kaçınmalıdır.
- Kız çocuklarına etek giydirildiği zaman altına kısa tayt giydirilmelidir. Eteğin altında sadece iç çamaşırının olması mahremiyet açısından doğru değildir.
- Çocuklar çok terlemiş olsa bile başkalarının yanında veya sokakta üstleri açık şekilde (atlet olmadan) durmamalıdır.
- Çocuklar ebeveynlerine mahremiyet ile alakalı sorular sorduğu zaman anne baba cevabı biliyor ancak nasıl açıklayacağı konusunda tereddüt ediyorsa, dürüstçe "Anlayabileceğin şekilde yanıt vermek için biraz düşünmek istiyorum. Bu konuyu yarın seninle tekrar konuşalım." demeli ve çocuğun sorusunu en kısa zamanda cevaplamalıdır.

Nene Hatun Anaokulu Rehberlik Servisi
Psikoljik Danışman Ayşe Nihal DEMİRCİ